

Työ ja turva -osasto/PV/ea

28.4.2020

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

HE 00/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtäväksi väliaikaisia muutoksia, joiden tavoitteena on yksinkertaistaa eräissä tilanteissa työttömyysturvan säännöksiä ja näin keventää etuushakemuksen käsittelyn edellyttämää työmäärää. Ehdotettavat muutokset koskevat eräitä työttömyysetuuden sovittelutilanteita, työmarkkinatuen erityisiä ehtoja ja työttömyysetuuden maksamista ilman päätöstä koskevia edellytyksiä. Työttömyysetuutta voitaisiin väliaikaisesti maksaa hakemuksen perusteella ennakkona enintään kuudelta kuukaudelta.

SAK kannattaa lähtökohtaisesta ehdotettuja muutoksia. Lomautettujen määrä on nousemassa ennennäkemättömän korkealle tasolle, eikä etuuden maksajilla ole ollut mahdollisuutta varautua tilanteeseen juuri mitenkään. Keinoja toimeenpanijoiden työn sujuvoittamiseen näin ollen tarvitaan.

SAK:n näkee tärkeänä, että koronaepidemian vuoksi lomautetut tai irtisanotut työntekijät saavat työttömyysturvansa mahdollisimman nopeasti. Palkan menetys tarkoittaa monissa perheissä tilannetta, jossa työttömyysturvan saamista ei ole taloudellisesti mahdollista odottaa. Työttömien määrän kasvaessa etuuksien käsittelyajat ovat jo nyt pidentyneet ja vaarana on toimeentulotuen lisääntyvä tarve.

Nopean työttömyysturvan maksamisen edistämiseksi esiin nousi jo kriisin alkuaikoina tarve helpottaa lainsäädännöllisesti työttömyyskassojen ja Kelan työtä. SAK:n työttömyyskassoilta saaman tiedon mukaan erityisesti ennakkomaksumahdollisuuden parantaminen jouduttaisi etuuden maksua. Tästä syystä SAK on painottanut pikaisten muutosten aikaansaamisen tärkeyttä.

Hallituksen esitystä on valmisteltu STM:ssä yhteistyössä eri etuudenmaksajien kesken. SAK on valmistelussa luottanut toimeenpanijoiden omaan näkemykseen siitä, miten heidän työtänsä tulisi helpottaa. Nämä näkemykset ovat kuitenkin kriisin syventyessä olleet ristiriitaisia ja jopa muuttuneet esityksen eri valmisteluvaiheissa.

Ennakkomaksun helpottamista koskevat muutokset on SAK:n näkemyksen mukaan edelleen toteutettava mitä pikimmiten. Soviteltua päivärahaan koskevat muutokset ovat myös kannatettavia ja ne tulee toteuttaa, mikäli toimeenpanijat näin toivovat.

Työ ja turva -osasto/PV/ea

28.4.2020

Työttömyysturvan toimeenpanijat eivät valitettavasti löytäneet näin nopealla valmisteluajataululla muita yhteisiä keinoja työn sujuvoittamiseksi ja päivärahan maksun nopeuttamiseksi. Tällä hetkellä näyttää siltä, että pandemian vaikutukset toteutuvat työmarkkinoilla eri toimialoilla eri tahdissa. Vaikutukset saattavat näin jatkua koko tämän vuoden ajan ja ulottua mahdollisesti myös ensi vuodelle. Tästä syystä SAK pitää tärkeänä, että etuuskäsittelyn sujuvoittamista jatketaan esimerkiksi selvittämällä pikaisesti, voidaanko palkanmäärittelyä tulorekisterin tietojen pohjalta yksinkertaistaa.

Työttömyysturvalainsäädäntöön tehtävillä pienilläkin muutoksilla on usein kauaskantoisiakin vaikutuksia yksittäisten henkilöiden työttömyysturvan tasoon. Näiden vaikutusarvioiden tekeminen vaatii aikaa ja siksi esim. sovitellun päivärahan laajempaa kehittämistä on valmistelu jo pidemmän aikaa. Tätä työtä on nyt myös jatkettava työttömyysturvan pysyvämmän kehittämisen sekä toimeenpanijoiden työn sujuvoittamisen näkökulmasta.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot

Sosiaaliasioiden päällikkö Pirjo Väänänen, SAK ry,
pirjo.vaananen@sak.fi